

Jan Petersen

Pro Marobud napsal Šimon Tesář

Často slýcháme nebo čteme: „... podle Petersena ...“, „... Petersenova typologie ...“, avšak mnozí možná ani nevědí, kdo tento Petersen vlastně byl. Po zjištění, že na českém internetu o něm není mnoho napsáno, jsem se rozhodl pro napsání krátkého článku.

Celým jménem Jan Greve Thaulow Petersen se narodil 20. října 1887 v Trondheimu jako syn Hanse Henrika Petersena (1827–1906), rektora Trondheimské katedrální školy (*Trondheim katedralskole*), a Elisabeth Cæcilie Thaulow (1845–1901). Roku 1917 se oženil s Gerdou Holtermannovou. Jan měl staršího bratra Theodora Petersena (1875–1952), který byl známým norským archeologem a v jehož šlépějí se ubíral i Jan.

Z Jana se rovněž stal významný norský archeolog a historik. Roku 1914 složil státnice z historie. V letech 1914–1915 byl asistentem kulturněhistorického oddělení stavangerského Muzea (*Stavanger Museum*). V období let 1915–1923 zastával pozici kurátora Kulturněhistorického muzea (*Kulturhistorisk museum*) v Oslu a v letech 1923–1958 byl ředitelem stavangerského Muzea.

Za svého působení v Oslu zpracoval nálezy G. Gustafsona z pohřebiště Store-Dal v Skjelbergu. Výsledky práce byly zveřejněny jako příspěvek s názvem *Gravplassen fra Store-Dal i Skjeberg* v knižní sérii *Norske Oldfunn* (1916). V roce 1919 získal Jan doktorát z archeologie za svou práci *De Norske Vikingesverd*. V této práci vytvořil jednotnou klasifikaci mečů i ostatních zbraní doby vikinské a jedná se zřejmě o jeho nejvýznamnější dílo, které je citováno doposud. Nezabýval se však pouze zbraněmi – ve svých dalších dvou pracích se věnuje šperkům a náradí doby vikinské.

Jako ředitel Muzea ve Stavangeru se velmi zasloužil o popularizaci a rozvoj muzejnictví jak ve městě, tak i v celém kraji. Po dobu jeho působení byl zaznamenán přírůstek cca 1415 členů v muzejních spolcích.

Zabýval se také výzkumem statků z doby železné. Během třiceti let prozkoumal řadu zaniklých stavení v celém kraji. Výsledky prvních deseti let výzkumu byly publikovány ve dvoudílném souboru *Gamle gårdsanlegg i Rogaland*. Zbýlé poznatky byly zveřejněny v ročence SMÅ (*Stavanger Museums Årbok*). Velmi se zasloužil o zachování a následně restaurování utsteinského kláštera (*Utstein Kloster*).

Za svůj přínos byl oceňován a často zastával čestné funkce. Od roku 1928 byl členem Norské akademie věd (*Det Norske Videnskaps-Akademi*), od roku 1956 také členem Švédské společnosti pro starožitnosti (*Svenska Fornminnesföreningen*). Roku 1948 byl vyznamenán Řádem Svatého Olafa (rytíř 1. třídy). Jan Petersen zemřel ve věku nedožitých 80 let 3. března 1967 v Oslu.

Jan Petersen je vyobrazen druhý zprava.

Dílo:

Gravplassen fra Store-Dal i Skjeberg i Norske Oldfunn (1916) [Pohřebiště v Store-Dalu ve Skjebergu]

De Norske Vikingsverd (1919) [Norské meče doby vikinské]

Vikingetidens smykker (1928) [Šperky doby vikinské]

Gamle gårdsanlegg i Rogaland fra forhistorisk tid og middelalder (1933) [Prehistorické a středověké statky v Rogalandu]

Vikingetidens redskaper (1951) [Nářadí doby vikinské]

Zdroje:

Møllerop, O., Jan Petersen 1887-1967, in: *Stavanger Museums Årbok*, 1967, nr. 77, s. 5–6.
Dostupné z: <http://www.museumstavanger.no/Portals/48/Biblioteket/Aarbokartikler%201960-1969/1967%20Jan%20Petersen%201887-1967.pdf>.

Stalsberg, A., Jan Petersen, Systematikereren som la grunnen for studiet av vikingtidens våpen, smykker og redskaper, in: *SPOR*, 2013, nr. 2, s. 38–39. Dostupné z: https://www.ntnu.no/documents/10476/62052/SPOR++2-2013_lav.pdf/029c89b4-9591-4468-8248-12f5062286b0.

Steenstrup, H., Jan Greve Thaulow Petersen, in: *Hvem er Hvem?*, Oslo 1930, s. 332.
Dostupné z: <http://runeberg.org/hvemerhvem/1930/0332.html>.

Zdroje obrázků:

https://no.wikipedia.org/wiki/Jan_Greve_Thaulow_Petersen

<http://naturvernforbundet.no/rogaland/nyhetsarkiv/fornminne-aktivistene-article28341-1276.html>

<http://ulfdalir.ru/scandinavists/1687>